

The Gleaner

Vol 4 (1966)

Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10523](https://doi.org/10.12681/er.10523)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2016). Σχόλια. *The Gleaner*, 4, 199–200. <https://doi.org/10.12681/er.10523>

ρα έγγραφα και χειρόγραφα τοῦ χρησίμευαν ὡς ἀφειτηρίες γιὰ νὰ φτάσῃ σὲ γενικότερα συμπεράσματα. Ἐνα ἀπὸ τὰ παλιότερα βιβλία του, «Ὁ Καισαρείας Ἀρέθας καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ» (1913) ἀνοίξε τὸ δρόμο γιὰ τὴν μελέτη τῆς βυζαντινῆς ἀναγέννησης τοῦ 9ου καὶ 10ου αἰώνα. Τὸ 1928 γράφει «Ἡ ἰδέα τῆς κοινωνίας τῶν ἐθνῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι». «Περὶ τῶν Μελιγκῶν τοῦ Ταυγέτον ἐξ ἀφορμῆς ἀνεκδότου βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς τῆς Λακωνίας» (1950), «Ἡ ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας ἔνωσις τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ὁ καταστατικὸς αὐτῆς χάριτος» (1952), «Ἱστορικαὶ πηγαὶ διὰ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Μάνης 1774 - 1821» (1961), «Νικῆτα Νηφάκη, Μανιάτικα ἱστορικὰ σιχουρηγίματα» (1964), «Νέαι εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Μάνη ἡγεμονίας 1774 - 1821» (1963), «Ἡ καταγωγή τοῦ πρωτοστατήσαντος εἰς τὴν Ὁρλωφικὴν ἐπανάστασιν Παναγιώτη Μπενάκη φωτιζομένη ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας (1965), διορθώσεις σὲ κείμενα, μελέτες γιὰ νεο-ἑλληνες λόγιους, μελέτες γιὰ τὶς σχέσεις τοῦ Goethe μὲ τὴν Ἑλλάδα...

Δὲν πρόκειται νὰ ἀπαριθμήσουμε τὰ 230 περίπου ἐπιστημονικὰ δημοσιεύματα τοῦ Σωκράτη Κουγέα· λεπτομερῆς ἀναγραφή τους βρίσκεται στὸ περιοδικὸ «Ἑλληνικά» 15, 1957, σελ. ζ' - ιε' καὶ στὸ περιοδικὸ «Νέα Ἑστία» 80, 15 Ὀκτωβρίου 1966, σελ. 1447 - 1450. Ἡ παραπάνω συνοπτικὴ ἀπαρίθμηση ἀποσκοπεῖ νὰ δείξῃ τὴν εὐρύτητα τῶν ἐνδιαφερόντων καὶ τῆς προσφορᾶς τοῦ Κουγέα καθὼς καὶ τὸ πάθος του γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, τὸ ὁποῖο διατήρησε ὡς τὸ τέλος του, στὶς 28 Σεπτεμβρίου 1966.

N. Οἰκονομίδης

Σ Χ Ο Λ Ι Α

ΚΟΙΝΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Ὁ 11ος τόμος τῆς σειρᾶς «Les hommes et la terre», τῶν ἐκδόσεων τῆς VI Section τῆς École Pratique des Hautes Études, ἔχει τὸν τίτλο: Villages désertés et histoire économique, XIe — XVIIIe siècle. (Παρίσι 1965). Πολυσέλιδη ἔκδοση - 620 σελίδες - ὁποῦ παρουσιάζονται τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, ὅσες ἀπέβλεψαν στὴν μελέτη τοῦ φαινομένου τῶν ἀγροτικῶν μετακινήσεων καὶ ἐρημώσεων σὲ διάφορες εὐρωπαϊκὲς περιοχές. Ὁ καθηγητὴς F. Braudel, στὸ σύντομο εἰ-

σαγωγικὸ του σημείωμα, ἐπεξηγεῖ ὅτι ἡ συλλογικὴ αὐτὴ παρουσίαση ἀποτελεῖ μὴ προσπάθεια γενικῆς ἱστορίας σὲ κλίμακα εὐρωπαϊκῆ, προσπάθεια πού ἐπιτελεῖ τὴν στιγμὴ αὐτὴ τὰ πρῶτα τῆς βήματα. Τὴν ἐπιλογή τοῦ θέματος τὴν ἐπέβαλε τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐγκατάλειψη ἀγροτικῶν περιοχῶν πού σημειώνεται στὸν εὐρωπαϊκὸ χῶρο ἀνάμεσα στὸν 11ο καὶ στὸν 18ο αἰώνα, παρουσιάζεται ἐπίμονα, συνιστώντας μὴ καμπὴ στὴν εὐρωπαϊκὴ ζωὴ, καὶ σχεδὸν ἰσοτίμα μὲ τὶς βιομηχανικὲς ἐπαναστάσεις πού διαμόρφωσαν τὰ πρόσφατα περρωμένα της.

Τὸ βιβλίο ἔχει χωρισθεῖ σὲ δύο ἐνότιητες. Στὴν πρώτη - Προβλήματα μεθόδου - οἱ μελετητὲς ἐκθέτουν τὴν μεθοδολογία τους: παράλληλα μὲ παλαιούς τρόπους, ὅπως ἡ χρῆση τῆς ἀρχαιολογίας καὶ τῆς τοπωνυμίας πὸν ἀπετέλεσαν ἀνεκάθεν ἐπιστῆμες βοηθητικὲς τῆς ἱστορικῆς ἔρευνας γιὰ τὴν συναγωγή καὶ τὴν τεκμηρίωση τοῦ ἀποδεικτικοῦ ὑλικοῦ, στὴν ἐργασία αὐτὴ ἐχρησιμοποιοῦνται ἐπιστῆμες καὶ τεχνικὲς πὸν εἶχαν μείνει ἕως σήμερα ξένες πρὸς τὴν ἱστορικὴ ἐπιστήμη (ἐδαφολογία, ἀεροφωτογραφία, pallinologie).

Τὰ τρία μέρη τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν δευτέρη ἐνότιητα εἶναι ἀφιερωμένα: α) στὴν παρουσίαση τῶν ἐρευνῶν πὸν ἄρχισαν πρόσφατα γύρω ἀπὸ τὸ θέμα σὲ γαλλικὲς περιοχὲς, β) σὲ ἀνακοινώσεις γιὰ περιοχὲς ὅπου ἡ ἔρευνα βρῖσκεται ἀκόμη σὲ προκαταρκτικὰ στάδια καὶ γ) σὲ ἀπολογισμοὺς προωθημένων ἐρευνῶν ὅπως εἶναι οἱ γερμανικὲς, ἀγγλικὲς, σκανδιναυικὲς, πολωνικὲς. Καθὼς σημειώνει ὁ καθηγητὴς Braudel τὸ γαλλικὸ ὑπόδειγμα - στὸν τόμο ἐκπροσωπεῖται μὲ ἐξι ἐργασίες - μπορεῖ

νὰ ἀποτελέσει τὸν ὑλικὸ σύνδεσμο ἀνάμεσα στοὺς περιλήπτικους προγραμματισμούς καὶ στὶς προωθημένους ἐργασίες τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου μέρους.

Ἡ κ. Ἑλένη Ἀντωνιάδη, ἐπεύθυνη γιὰ τὴν παρουσίαση τῶν ἐρευνῶν σὲ ἑλληνικὲς περιοχὲς, δίνει ἓνα πρῶτο σχεδίασμα ὅσον ἀφορᾷ στὰ κύρια προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀπασχόλησαν τὴν ἴδια καὶ τὴν μικρὴ ομάδα - κ.κ. Γιολάντα Τριανταφυλλίδου καὶ Αἰκ. Σγουροδαίου - πὸν τὴν βοήθησε στὴν πρώτη αὐτὴ ἐπαφὴ μὲ τὸ θέμα: προβλήματα τεκμηρίωσης καὶ ὁργάνωσης τῆς ἔρευνας ἀφενὸς καὶ ἀφετέρου προβλήματα πὸν θέτουν τὰ ἴδια τὰ φαινόμενα καὶ ἡ ἐργονεία τους. Παρόλο πού, ὅπως ὑπογραμμίζει, τὸ ὑλικὸ τῆς ἔρευνας δὲν ἐπιτρέπει τὴν συναγωγή συμπερασμάτων, ἡ κ. Ἀντωνιάδη δίνει ὀρισμένα γενικὰ χαρακτηριστικὰ γιὰ τὴν ἐρήμωση ἑλληνικῶν περιοχῶν ὡς πρῶτα ἀποτελέσματα τῆς ἐμπειρίας τῆς ἐπάνω σὸ θέμα.

Ἡ ἔκδοση σὸ σύνολό της εἶναι ἐμπλουτισμένη μὲ χάρτες, στατιστικὸς πίνακες, διαγράμματα, βιβλιογραφία.

A. K.